

Regeringskansliet
Justitiedepartementet

SOU 2023:32 Biometri – för en effektivare brottsbekämpning

Åklagarmyndigheten ställer sig i huvudsak bakom de förslag som lämnas. Särskilt välkomnas förslagen om att släktforskningsmetoden under vissa förutsättningar ska få användas som ett verktyg för att lösa brott, att uppgifter om en registrerad person som avlidit ska få behandlas i biometriregistren över misstänkta och dömda i upp till 10 år efter dödsfallet samt att biometriska jämförelser under vissa förutsättningar ska få göras med uppgifter i passregistret och Migrationsverkets register. Härutöver välkomnas också förslaget om att prov för dna-analys i registrerings syfte ska kunna fattas av Polismyndigheten.

Mot bakgrund av de intressen som Åklagarmyndigheten har att bevaka lämnas i övrigt följande synpunkter.

Proportionalitetsprincipen vid upptagning av biometriska underlag

Utredningen föreslår i avsnitten **12.3.1** och **12.3.2** att ett dna-prov samt upptagning av fingeravtryck, avtryck av fot och öra, fotografi, video samt röst- och handstilsprov ska få göras vid misstanke om ett brott för vilket fängelse ingår i straffskalan. Detta innebär enligt utredningen att det är möjligt att samla in underlagen trots att påföljden för brottet i det enskilda fallet kan antas bli böter. Vi välkomnar detta förslag eftersom det sannolikt kommer innebära att fler biometriska underlag kommer att tas upp vilket i sin tur kommer leda till att fler brott kommer klaras upp. Utredningen poängterar dock att de allmänna principer som gäller vid all tvångsmedelsanvändning, främst proportionalitetsprincipen, alltid måste beaktas varför en helhetsbedömning måste göras utifrån de omständigheter som föreligger i det enskilda fallet. De anför vidare att det är viktigt att Polismyndigheten och andra brottsbekämpande myndigheter ser till att det finns interna riktlinjer till

vägledning för tillämpningen av proportionalitetsbedömningen inom myndigheten.

Vi delar naturligtvis bedömningen *att* en proportionalitetsbedömning ska göras men det vore önskvärt om det hade tydliggjorts *vilka omständigheter* som kan leda till bedömningen att åtgärden inte är proportionerlig. Detta eftersom utgångspunkten alltså föreslås vara att de biometriska underlagen får samlas in så länge fängelse finns i straffskalan, oavsett den förväntade påföljden.

Bristande enhetlighet vid insamling och registrering av biometriska underlag

Förslagen i avsnitten **12.3.1** och **12.3.2** innebär att dna-prov, fingeravtryck, fotografi, video, avtryck av fot och öra samt röst- och handstilsprov får tas i syfte att utreda brottet. När det gäller upptagning av underlagen i registrerings syfte är det möjligt för samtliga ovan uppräknade underlag förutom avtryck av fot och öra samt handstilsprov. När det gäller frågan om registrering av underlagen föreslås i avsnitt **15.4.1** att detta ska vara möjligt för samtliga ovan uppräknade underlag förutom avtryck av fot och öra. Utredningens förslag är tänkta att leda till att biometriska underlag kan samlas in och registreras på ett mer enhetligt sätt än vad som är möjligt idag. Vi ställer oss därför frågande till, och ser inga bärande skäl för, denna åtskillnad.

Behandling av biometriska underlag gällande en brottsmisstänkt under 15 år

För barn som misstänks för att ha begått brott före 15 års ålder finns en särreglering som anger att en åtgärd måste ha stöd i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare för att få äga rum. Utredningen konstaterar i avsnitt **17.1** att frågan om det finns ett behov av att se över denna reglering inte berörs i deras direktiv. Inte heller berörs frågan om det finns ett behov av att behandla biometriska uppgifter om barn som misstänks för att ha begått brott före 15 års ålder i polisens register. De påpekar dock att det kan finnas skäl att i särskild ordning se över om det finns ett behov av att ändra bestämmelserna om upptagning och registrering när det gäller brottsmisstänkta barn under 15 år.

Vi delar bedömningen att det finns skäl att göra en grundlig genomlysning av frågan. Det är väl känt att mycket unga personer, ibland under 15 år, rekryteras för att utföra mycket grova brott. Vi är därför av uppfattningen att såväl registrering som jämförelser av biometriska underlag beträffande

brottsmisstänkta barn under 15 år borde få göras om det pågår en utredning enligt 31 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare. I linje med detta anser vi också att det i förlängningen bör vara möjligt att de ansiktsbilder i passregistret samt de fingeravtryck och ansiktsbilder i Migrationsverkets register som avser barn under 15 år får användas för biometriska jämförelser, vilket nu aktuella förslag inte medger.

Ikraftträdande

Utredningen föreslår att författningsändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2025. Åklagarmyndigheten vill peka på att utredningens förslag kräver omfattande förändringar såvitt gäller t.ex. uppdatering av it-system och upprättande av nya biometriregister och är därför tveksam till om detta kommer att hinnas med på denna förhållandevis korta tid. Det kan påverka Åklagarmyndighetens förmåga att leva upp till de förväntningar som följer med den föreslagna lagstiftningens utökade möjligheter att utreda brott.

Konsekvenser

De konsekvenser vi ser för Åklagarmyndigheten är i huvudsak följande.

- Viss anpassning av it-systemen
- Eftersom förslagen syftar till att i ökad utsträckning kunna identifiera gärningspersoner kommer en konsekvens bli fler förundersökningar som i sin tur kommer leda till fler väckta åtal och fler förhandlingsdagar. Detta kan leda till ett ökat personalbehov.
- Fler kalla fall kommer att kunna utredas, vilket förväntas bli resurskrävande
- Utbildningsbehov
- Översyn av styrdokument

Sammantaget är vi av uppfattningen att det kommer att krävas ett visst resurstillskott för att Åklagarmyndigheten ska kunna hantera dessa konsekvenser.

Detta yttrande har beslutats av tf riksåklagaren Katarina Johansson Welin efter föredragning av kammaråklagaren Sara Toreskog. I den slutliga

handläggningen av ärendet har också överåklagaren Eva-Marie Persson deltagit.

Katarina Johansson Welin

Sara Toreskog

Kopia till
Kommunikationsavdelningen
Rättschefen
Biblioteket